

Reisverslag Vogel Naturreis Georgië

9 september ~ 19 september 2022

**Met: Jan van Laarhoven, Peter van den Dries,
Leo van Zeeland en Ben Akkermans**

Vrijdag 9 september

De lang verwachte reis, na uitstel wegens Corona, naar Batumi kan beginnen. Peter en Jan komen ons, Leo en Ben, ophalen om naar Schiphol te gaan. Mooi op tijd zijn we op de plaats waar de auto gestald wordt. Met een shuttle busje gaan we verder naar Schiphol. Het inchecken bij Turkisch air Lines gaat vlot. Maar daarna belanden we in de chaos van onze luchthaven. Via een lange spaghetti grid worden we als zombies door de vertrekhal geloodst. Deze attractie had een duur van 1 uur en 15 minuten. Gelukkig mooi op tijd bij de gate voor de vlucht naar Istanbul. Het vliegtuig vertrekt om onduidelijke reden een half uur te laat. Dat wil zeggen een half uur kortere overstaptijd in Istanbul waar we een uur hadden.

Na de landing in stevige pas naar de gate waar we vertrekken naar Batumi. Net op tijd; 5 minuten later dan hadden we in Istanbul moeten overnachten. Na in Batumi te zijn aangekomen, wat ambtelijk gedoe bij de autoverhuurder, vertrekken we, met de ons opgedrongen up-grade Toyota landcruiser, richting guesthouse Lasha in Makhinjauri ten noorden van Batumi \pm 15 km rijden. We doen er, door het drukke avondverkeer meer dan een uur over. Om 21.30 uur komen we aan bij het guesthouse. Een luidruchtige herdershond kent ons niet en komt ons grommend tegemoet. Dan laat de eigenaresse zich zien en kalmeert de hond en vertelt in haar beste Russisch dat ze ons niet meer verwacht had. Dat blijkt omdat de kamers nog moeten worden voorzien van schone beddenlakens. Ook de badkamers krijgen nog een provisorische poetsbeurt. Op de kamer van Peter en Jan hangt een penetrante geur van rotte vis, die dan ook al snel gevonden wordt in het koelkastje op de kamer. Onze hospita verwijderd deze met een gezicht van oude lappen. Daarna onze koelkast maar eens geïnspecteerd, hier geen vis maar wel een mooie grijze beschimmelde deur. Niet meer openen dus. We besluiten de dag met ieder een $\frac{1}{2}$ liter bier op een "terras" bij een café waar we 10 Lari voor betalen, (3,90 Euro). Bij terugkeer zijn we al vrienden van Lex de herdershond.

Morgen kan het avontuur beginnen.

Ben

Zaterdag 10 september

Vannacht hebben we voor het eerst geslapen in Guesthouse Lasha.

Vanuit onze kamer aan de zijkant van het huis hebben we uitzicht op oude bebouwing en een luxehotel met flitsende ledverlichting. Verderop zijn hoge appartementsgebouwen in aanbouw. Met

de kijker kan ik tussen alle bebouwing door een smal reepje van de Zwarte Zee zien.

Jan en Peter werden een deel van de nacht wakker gehouden door blaffende honden in de buurt.

Om 7.00 uur zitten we aan het ontbijt in de keuken met gezamenlijke voorzieningen. We maken ook een lunchpakket klaar voor onderweg.

Om 8.00 uur vertrekken we met onze huurauto, een ruime Toyota Landcruiser, naar het roofvogeltrekstelstation nr 1 Sakhalvasho.

Via smalle en soms steile weggetjes in het spaarzaam bebouwde buitengebied bereiken

we na een half uur het beginpunt van een pas aangelegde betonnen trap. Die leidt via ruim honderd treden naar het telstation. We zijn niet de eersten. De officiële tellers zijn al een paar uur aanwezig.

Het is een groepje van internationale samenstelling dat gestructureerd te werk gaat. Elke teller geeft zijn waarnemingen mondeling door aan een administrator die ze noteert op een palmtop.

Op het telpunt staat een vrij nieuw gebouw (2019) met een groot terras op de verdieping.

Het geeft een weids uitzicht over de Zwarte Zee in het westen en het kustgebergte in het noorden. Tegen de wand hangt een tabel met de waarnemingen van de afgelopen dagen. O.a. tienduizenden zwarte wouwen en wespindieven. Ze trekken in groepen hoog in de lucht van noord naar zuid voorbij zoekend naar thermiekbellen. We zien bijeneter, zwarte wouw, wespindief, oeverzwaluw, ooievaar, sperwer, Balkansperwer, zwarte ooievaar, boerenzwaluw en grauwe kiekendief.

Om 11.00 uur verlaten we de telpost en rijden naar de Botanische Tuin ten noorden van Batumi. Het is er druk en we vinden nog net een plekje om te parkeren. Overal staan kraampjes met water, wijn, honing, fruit e.d. In de rij voor de kassa betalen we 1 lari om gebruik te kunnen maken van het hurktoilet. Het park ligt tegen een heuvel en ziet er schoon en goed bijgehouden uit. Vanaf een bepaald punt heb je een mooi uitzicht op de zee en Batumi. In de buurt van de ingang spotten we de Turkse boomklever. Hij is alleen van deze plek bekend. Verder zien we koolmees, pimpelmees, vink, raaf, bonte kraai, geelpootmeeuw, aalscholver, roodborst en huismus. Op sommige plekken zijn de

bomen overdekt met een invasieve woekerplant (Kudzu). Het is een echte plaag. Hier en daar zijn ook de bovengrondse elektriciteitsleidingen overwoekerd.

De kudzu is een zeer snel groeiende plant, die 20 meter per seizoen kan groeien met een groeisnelheid van 30 cm per dag. Deze krachtige klimplant kan langer dan 30 meter worden.

Het is erg druk in de tuin. Het is voor veel gezinnen een dagje uit. Na genoten te hebben van een prachtig uitzicht op de Zwarte Zee gaan we terug naar de uitgang. We hebben alleen de Lower Garden gezien. Het hele park is veel groter, maar we hebben nog andere plannen. Bij een restaurantje drinken we een pot bier en eten we kip (een

hele!) en forel.

Als we bij de auto komen blijkt die helemaal vast te staan tussen andere auto's. Met heel veel heen en weer steken weet Jan onze auto te bevrijden.

We rijden dwars door Batumi naar een terrein achter het vliegveld. Via een pad met veel illegaal gestort vuil volgen we de rivier Chorochi tot we niet verder kunnen. We zien witte kwikstaart, geelpootmeeuw (>1000), raaf, kleine zilverreiger, grote gele kwikstaart, tapuiter, bijeneter, blauwe reiger, Balkansperwer, putter, gele kwikstaart, zwarte wouw, kortteenleeuwerik, huiswaluw, oeverwaluw, bonte kraai, ijsvogel, grauwe vliegenvanger, waterhoen, braamsluiper, watersnip, steltkluut, paapje, grauwe klauwier.

We rijden naar huis door de drukke stad, waarbij Jan nauwelijks een paar kinderen kan ontwijken die plotseling de weg op

lopen. Aan onze linkerhand zien we de zon wegzakken in de Zwarte Zee. Om 19.30 uur zijn we thuis en drinken we nog een glas wijn in de gezamenlijke keuken.

Leo van Zeeland

Zondag 11 September

Na weer een mindere nachtrust door een uren durende blaffende hond, vertrekken we na het ontbijt om 08.00 uur naar telpost 2 (BRC Shuamta Raptor Watchpoint). Na een half uur met de auto en een steeds steiler wordende slechtere weg en nog 20 minuten bergop wandelen komen we bij telpost 2 met een mooi zicht 360 Gr om je heen. Wel werd het gedurende de ochtend steeds warmer, zodat we op een gegeven moment iets lager naar het café gingen waar een reisgezelschap van de Birdingbreaks groep zat.

We zagen wespenspiegels, slangenarend en dwergarend alsmede de arendbuizerd van dichtbij prachtig overkomend, ook kiekendieven, duizenden zwarte wouwen en wespenspiegels, gierzwaluwen, boerenzwaluwen en twee sperwersoorten! (Balkan en gewone) Het was er riant en easy birding, als er iets overkwam werd je ruim vooraf gewaarschuwd, zodat we ook de alpengierzwaluw tussen de bijeneters goed konden zien.

In de zon werd het vanaf 11.00 uur heet, maar onder de overkapping goed te doen.

Om 14.45 uur gingen we weer naar beneden om in Batumi bij het zwembad te dineren.

De bediening was alleen de lokale taal machtig dus de frietjes bij het hoofdgerecht zijn nooit gekomen. Daarna zijn we langs de kustlijn gereden langs alle indrukwekkende hoogbouw tot bij de monding van de rivier de Çaruh. Hier was het erg heet maar véél verrassende vogels gezien zoals de draaihals en het porceleinhoen.

Jan van Laarhoven

Maandag 12 september: omgeving Poti en Nationaal Park Kolheti

Vandaag een excursie naar het noorden ondernomen, naar gebieden ter hoogte van de kustplaats Poti. We nemen vandaag Maria mee, een Russische die al langer in het guesthouse verblijft en vandaar (gefinancierd door Finland) een soort sociologisch onderzoek doet (middels interviews) naar de gevolgen die klimaatsverandering heeft voor het doen en laten van allerlei mensen/gemeenschappen. Allemaal een beetje onduidelijk, maar ze verdient er de kost mee; heeft trouwens ook jaren in Wageningen gestudeerd. Heeft nu veel zorgen over haar familie in Rusland. Gaat heel graag een dagje gezellig met ons mee en maakt volop foto's en selfies en zet alles op Facebook.

We rijden, na vertrek om 8.00 uur, eerst naar een landelijk gebied voorbij Poti aan de noordzijde van de rivier Rioni, beetje uiterwaardachtig; er staat een stevige oostenwind die stofstormen veroorzaakt in het kale, begraasde grazige gebied.

In de bermvallen een soort najaarsbloeiende witte crocussen op.

Witte westenwindbloem *Zephyranthes candida*

We zien niet erg veel vogels, wel enkele zwarte wouwen, sperwers, bijeneters, vinken en een enkele merel, huismus, witte kwikstaart, boerenzwaluw. Koeien lopen los langs de veldwegen en varkens wroeten en modderen in poelen en slootjes. Houten huizen in een ouderwets landelijk gebeuren.

Daarna weer terug over de Rionibridge in zuidelijke richting. Onderweg tikkend geluid; na stop blijkt dit te worden veroorzaakt door een schroef die in de rechter voorband is gedrongen, maar er ontsnapt gelukkig nog geen lucht uit de band. Eerst de band laten repareren bij een garage aan de rand van Poti en na een uurtje en €10 reparatiekosten om 12.00 uur weer verder tot een stop aan noordwestzijde Paliastomimeer. Betreft een grazige landtong tussen het meer en de Karpacharivier met veel micro reliëf, ruigtes, struweel, natte plekken en rietkragen. Hier graast wat vee en we zien koereigers, honderden gele kwikstaarten, oeverzwaluwen, isabeltapuiten, putters en nog enkele exemplaren. kortteenleeuwerik, bosruiter, kokmeeuw, blauwe reiger.

Gele kwikstaart

Isabellapuit

Na dit gebied verkend te hebben, het visitor center van het Nationaal Park Kolheti opgezocht. Daar onze lunch gebruikt, wat rond gelopen in het omringende bos (o.a. veel grauwe vliegenvangers) en een excursie geregeld.

Dit bestond uit een zeer snelle speedbootvaart over het Paliastomimeer naar een aan de oostzijde in het meer uitlopende rivierkreek en een wandelingetje in het aangrenzende moerasbos. Al met al vooral op toeristen afgestemd, weinig vogelrijk (o.a. bruine kiekendief, moerasschildpadden) en de €20 pp niet waard.

Paliastomimeer

Moerasbos

Daarna nog een laatste stop bij de uitmonding van een riviertje (samenvloeiing Choloki/Natanebirivier) in de Zwarte Zee. Langs het zwartzandige strand veel eerstejaars (geelpoot?)meeuwen, wat bonte kraaien en een enkele oeverloper. Daarna weer naar ons pension bij Makhinjauri voor het avondritueel (diner, biertje, boodschapje, naar bed).

Peter van den Dries

Dinsdag 13 september

We staan wat later op dan op voorgaande dagen. De voorspelling van veel regen vandaag blijkt te kloppen. Op de Georgische buienradar is te zien dat het wat verder van de kust af wat minder regent. Daarom het besluit om naar het Machakhela Nationaal Park te gaan. Via de stad Batumi sluiten we aan in de file die de stad verlaat. Gelukkig gaat het langzaam zodat we de allergrootste gaten in de weg kunnen vermijden. Het verkeer in Batumi is chaotisch, het lijkt wel of iedereen zijn eigen

verkeersregels respecteert. Na veel gehobbel komen we op de weg die naar de Machakhilista vallei gaat.

Machakhilista vallei met de resten van het fort

Onze eerste stop wordt het Gvara fort. Vanaf een balkon van een cafeetje kunnen we naar beneden kijken op het fort dat al in de 7 de eeuw gebouwd moet zijn. Er zijn alleen nog wat resten van de muren zichtbaar. We bestellen koffie "Georgia" met veel drab erin.

Naast ons aan de tafel wordt een kinderfeestje gehouden. Er staan een paar prachtige taarten op de tafel. Wij gokken erop dat we wel een stukje zullen krijgen na al onze “hulp” voor het maken van de familie foto’s. Maar helaas dus niet. Er kan nog wel een lekker likeurtje vanaf. We vervolgen onze weg dieper het park in. We passeren het “ geweer monument” wat een eerbetoon is aan de wapenindustrie in dit dal in de 19 e eeuw.

We vervolgen de tour door de vallei de Machaklist Kali rivier volgend. De hoge bergen zijn begroeid met noten, kastanje en hazelnootbomen en veel bomen die voor ons niet bekend zijn. De omgeving van Batumi heeft een subtropisch klimaat met zijn bijbehorende regen zoals vandaag. We passeren nog twee oude boogbruggen uit de 12^e eeuw en een waterval. Na 13.00 uur keren we en maken een lunchstop in het Chveneburi restaurant. Er wordt varkens sjasliek, forel en kwartel (wat kip bleek te zijn) en rundvlees met friet en salade besteld. De bediening is op zijn Georgisch chaotisch. Eerst friet en daarna om de 5 minuten een gerecht. Aan kwaliteit en smaak is niet gerommeld.

Vanaf het balkon van het restaurant zien we de eerste vogels van deze dag; een tiental rotszwaluwen en twee grote gele kwikstaarten. Bij het verlaten van het restaurant wordt de regen minder en zien we in de verte 2 grote bellen (50 stuks) roofvogels opcircelen. Via de verkeerschaos in Batumi gaan we nog naar de Choroki delta aan de kust ten zuiden van Batumi. Eigenlijk best een aardige plaats om naar vogels te kijken.

Ralreiger

Foto: Peter van den Dries

Porcelinhoen

Foto: Peter van den Dries

Vandaag weer een paar nieuwe soorten voor de lijst : kwak, ralreiger en een tiental steltkluten. In de meertjes voor de grindbank zien we 4 porcelinhoentjes en een reuze kikker.

Tegen 19.30 uur gaan we "huiswaarts" naar guesthouse Lasha. De avond wordt besloten met een boterham en een biertje.

Zonsondergang boven de zwarte zee

Foto: Peter van den Dries

Woensdag 14 september

Kobuleti

Als we wakker worden regent het flink. Aan het ontbijt besluiten we dat we ons vertrek naar het Kobuleti-natuurreservaat nog even uitstellen. Tegen 11.00 uur regent het nog maar licht en we vertrekken. Onderweg tanken we 58 liter euro-diesel voor 236 lari. Dat is ongeveer € 1,46 per liter. Tegen 12.00 uur komen we aan bij de ingang van het reservaat, even buiten Kobuleti. Vanwege de regen van de afgelopen nacht staat het water van de Shavi Ghele Rivier erg hoog. Op een of andere manier wordt het landinwaarts gestuwd. Over een bruggetje volgen we een pad dat leidt naar een uitkijktoren zo'n 500 meter verderop.

Maar na 100 meter zijn we gedwongen om te keren omdat het pad onder water staat. In het gebied liggen enkele veenmosbulten die al 1700 jaar oud zijn. Bij overvloedige regenval zuigen ze water op als een spons en kunnen dan wel 25 cm stijgen. Zodoende staat het levende mos nooit onder water.

We zien boerenzwaluw, oeverzwaluw (veel), blauwe reiger, bruine kiekendief, sperwer, bijeneter, paapje.

We volgen de rivier die hier de vorm heeft van een brede vaart. Grote drijftillen worden langzaam

landinwaarts gedreven. Het zijn prima fourageerplekken voor gele kwikstaart, bosruiter en oeverloper, die op die manier steeds verder ons blikveld binnendrijven.

Inmiddels is de zon gaan schijnen. We menen een paar zomertortels voorbij te zien vliegen, maar zijn er niet zeker van.

Aan de overzijde van de rivier ligt het natuurreservaat met moerasvegetatie en bosschages, terwijl onze zijde wordt begrensd door met houtsingels omzoomde akkertjes. Er lopen koeien die via een smalle brug het natuurgebied in kunnen. Ze hebben ogenschijnlijk weinig moeite met de hoge waterstand. We noteren koolmees, witte kwikstaart, wiewaal, grauwe vliegenvanger, braamsluiper,

bonte kraai, grauwe kiekendief, Temmincks strandloper, grote gele kwikstaart, zwarte wouw, huismus, Isabeltapuit, watersnip, putter en kleine zilverreiger.

Na ruim een kilometer verlaten we de rivier en slaan een pad in dat naar Rustavellistraat leidt, een straat die parallel loopt aan de hoofdweg van het dorp.

Om 14.30 uur zijn we terug bij de auto. We zoeken een restaurant op en bestellen zoals gewoonlijk een halve liter bier per man. Peter, Jan en ik kiezen verder voor kebab en Ben voor een gerecht dat er uit ziet als een grote

appelflap met middenin een half gebakken ei. (Chatsjapoeri). Het zijn flinke porties en we kunnen het niet allemaal op. Dat is echter geen probleem. Buiten liggen enkele honden geduldig te wachten en die zijn erg blij met onze restjes.

We rijden naar het noorden, naar de monding van de Natanebi rivier. Het pad er naar toe is een uitdaging; het staat vol diepe plassen. Na enige aarzeling neemt Jan de gok en crossen we er dwars doorheen. Vlak voor de monding komen twee rivieren samen. De Choloki rivier die uit het laagland komt heeft helder water, terwijl de Natanebi die uit de bergen komt veel modder meevoert. Tijdens onze wandeling achter de lage duinen en over het strand kunnen we de

volgende vogels noteren: kleine plevier, zilverplevier, bonte kraai, tureluur, steltkluut, meerkoet, kleine zilvreiger, groenpootruiter, aalscholver, blauwe reiger, purperreiger, geelpootmeeuw, dwergmeeuw, waterhoen en ijsvogel.

Honderd meter voor de monding ligt, een met lucht gevulde buis dwars over de rivier die alle drijvende plastic flessen naar de oever leidt. Het zijn er duizenden. Het doet me denken aan de rivieren in Suriname, waar echter alles vrij de oceaan in stroomt.

Hierna rijden we een paar kilometer het binnenland in waar een aantal visvijvers liggen. Het geheel

maakt een verwaarloosde indruk. grauwe vliegenvanger, waterhoen, ijsvogel, zwartkop, koolmees, dodaars, witoogend, ralreiger, bruine kiekendief, meerkoet, gele kwikstaart, bijeneter en watersnip laten zich zien. Om 19.15 uur zijn we thuis.

We eten nog wat, doen wat boodschappen, drinken een biertje en gaan om 21.30 uur naar bed. Morgen weer een dag.

Leo van Zeeland

Donderdag 15 september

We staan weer vroeg op om op tijd bij Telpost 2 Shuamta te zijn, het belooft vandaag weer droog te blijven. Waar we de vorige keer een flinke klim te voet maakten naar telpost 2 waagden we nu met onze stevige Toyota landcruiser de gehele tocht naar boven, wat redelijk goed ging. Eenmaal boven nog 50 meter lopen naar de telpost, wat een luxe. Een flinke groep Spaanse watchers waren er reeds.

Zwarte wouw

Wespendief

De trek was al bezig met zwarte wouwen, wespddieven en bijeneters, ook een schreeuwend liet zich zien, veel trek zat wel hoog.

Dwergarend

Bastaard arend Juv.

Overigens easy birding met stoeltjes en schaduw.

Rond 10.00 uur wordt het druk, uiteindelijk staan er 25 mensen zich te vergapen aan alle mooie vogels die zich inmiddels ook goed laten zien. We blijken hierboven ook een prima lunch met forel, kebab en lekkere salade met Georgian frietjes te kunnen krijgen en gaan op het aanbod in. Lekker eten en spotgoedkoop.

Sperwer

Boomvalk

Foto's Peter van den Dries

Visarend

Zwarte ooievaar

Bijeneter

Aasgier

Inmiddels is er een nimmer aflatende trek van roofvogels op gang gekomen, die letterlijk uren en uren doorgaat , de hele lucht gevuld met wouwen, wespen - en kiekendieven , arenden, sperwers en zwarte ooievaars, ook veel trek van bijeneters. Het is bijna niet voor te stellen hoeveel het er zijn, in een woord overweldigend. Waar je ook kijkt de lucht zit vol, meestal hoog maar soms ook dichtbij en prima te fotograferen (met telelens)

Telpost 2 Shuamta. Easy birding

Wanneer de vogels zo hoog overkomen dat ze moeilijk te zien zijn, gaan we terug naar beneden weer naar ons punt bij de rivier de Chioroci waar we nu aan de andere kant langs willen wandelen. Het vinden van de ingang gaat soms door diepe plassen na de regen van gisteren. Na enkele modder pogingen laten we onze 4x4 toch maar vlak bij de weg achter en lopen we door gras het veld in. Hebben we op de vale spotvogel na weinig nieuws gezien, wel veel kwikstaarten, juveniele grauwe klauwieren en grauwe vliegenvangers en een enkele purperreiger.

Gauwe klauwier Juv.

Vale spotvogel

Monding van de Chioroci rivier in de Zwarte zee

Een lange warme wandeltocht, met donker (20.00 uur) weer thuis.

Jan

**Vrijdag 16 september:
Kobuleti NP, telpost 2 Shuamta**

Na ontbijt om 8.15 uur vertrokken richting telpost 2, maar afslag gemist en daarom maar direct doorgereden naar Kobuleti, voor een hernieuwd bezoek aan het natuurgebied aan de oostzijde van dit zich langs de Zwarte zeekust uitstreckende stadje.

Hoewel het water al weer flink gezakt was (zo'n 70 cm) na de vele regen van enkele dagen geleden en nu weer richting rivier/zee stroomde was de uitkijktoren nog steeds niet goed/droog te bereiken. Langs onverharde weg/watergang noordwaarts gelopen.

Van verre al veel (honderden), o.a. opstijgend vanaf slaappleats in hoogspanningsmasten, vertrekkende /opstartende zwarte wouwen, die in zuidelijke richting langs en over ons heen vliegen.

Ook een 4-tal koereigers, eveneens overnachtend in hoogspanningsmast. Verder veel gele en witte kwikstaarten, boeren- en oeverzwaluwen, jonge grauwe klauwieren en een enkele valse spotvogel, braamsluiper, grauwe vliegenvanger, sperwer en een 2-tal bosruiters. Koeien slenteren ook langs het pad en steken via gammal houten bruggetje de watergang over naar het venige natuurgebied.

Bosruiter

Grauwe vliegenvanger

Temmincks strandloper en bosruiter

Grauwe klauwier (juv)

Foto's: Peter van den Dries

Slangenarend

Na deze wandeling met de auto alsnog naar telpost 2 Shuamta gereden. Nu met de auto over steile weggetjes tot aan de telpost, dus zonder moeizame wandeling; om 11.00 uur aangekomen.

Ons tweede bezoek aan deze telpost, begonnen met de hier verkrijgbare koffie. Het wordt steeds wolkelozer en warmer tot 30 graden Celsius en er is nauwelijks wind.

Er is veel trek van zwarte wouwen, vnl. laag in het westen (langs kust) vliegend. Weinig roofvogels over het telpunt zelf: af en toe een wespindief en een slangenarend, een fraaie boomvalk in een prive-ketel, wat sperwers en zwarte wouwen en nogal wat bijeneters. Er kwam, nog verder weg, een boomvalkachtige langs (wat groter, langere staart): wellicht juveniele Slechtvalk of Eleonora's valk. Lunch met bier, gebakken aardappels, sla, tomaat, walnotenkruid, vleesrolletjes. Verder was er deze warme middag niet zoveel te beleven; luieren/siesta en redelijk op tijd weer terug naar ons onderkomen.

Easy birding
Peter van den Dries

Zaterdag 17 september

Omdat er vandaag een warme dag wordt voorspeld besluiten we om al vroeg, 07.00 uur naar de stad te gaan. In vele reisverslagen wordt vermeld dat er op de boulevard aan de zee regelmatig gestrande vogels op trek worden gezien. Het schijnt dat er afgelopen nacht geen "strandings" hebben plaatsgevonden, wij hebben niets gezien. Wel hebben we de groenling op onze soortenlijst kunnen zetten. Toch hebben we er een aangename wandeling gemaakt tussen de fietsers, hardlopers, joggers en trimmers. We beginnen de wandeling bij de haven en al snel lopen we langs de vele nieuwe op hoogstaande architectuur gebouwde gebouwen.

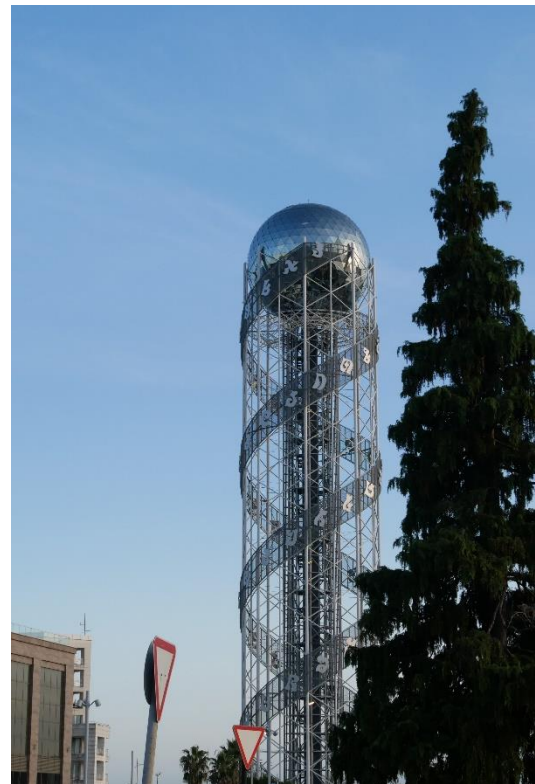

Ali & Nino

Het wordt hier het mirakelpark genoemd bekend voor zijn kunstwerk Ali e Nino, alfabet toren, Ambassadeur toren. Het hoogste gebouw in de Kaukasus. Halfweg in de toren bevindt zich een Ferriswheell, een klein "reuzenrad".

Ambassadeur toren

Alfabet toren

Naarmate we verder lopen neemt de nieuwbouw van appartementen toe. Het lijkt dat bij veel van deze gebouwen de bouw is stilgelegd. Bij de afgebouwde gebouwen toont zich veel leegstand.

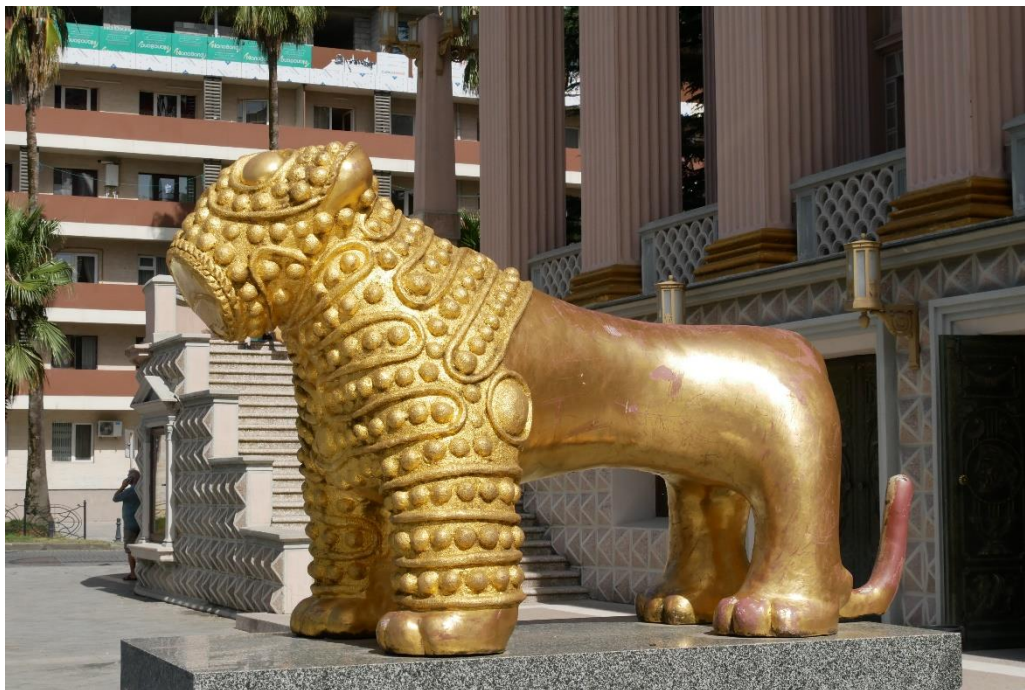

Opmerkelijke gebouw is de rechtbank in het Marriot hotel.

Na een koffie en een omeletje in het park lopen we langs het witte huis op zijn kop weer terug naar de geparkeerde auto. Moe maar wel voldaan door de grote afwisseling van gebouwen en kunstvoorwerpen in Batumi.

White restaurant. Gelijkenis met het witte huis in Washington up-side down

Het is al middag en we besluiten naar de Andreas waterval te gaan in Sarpi. De route, 10 km, loopt langs de kust die vrijwel geheel is volgebouwd met foeilelijke appartementen en hotels. In Sarpi aangekomen is het niet mogelijk een parkeerplaats te vinden. Sarpi is de grensplaats met Turkije. Al ver voor de grens, 5 km, staat de gehele weg vol met geparkeerde vrachtwagens. Via een achterom weg gaan we weer terug. Het is een smalle weg met af en toe een goed gezicht op de zee. Waarschijnlijk in de bovenloop van de waterval ontdekken we, diep 10 meter, aan het riviertje een restaurantje. Het is er heerlijk koel. Bij de auto is het 32°C.

Forel van de gril, salade en friet staan op het menu, lekker.

Het Romeins Fort Gomo Apsaros

Op de terugweg maken we een stop bij het Romeins Fort Gomo Apsaros. Het is een groot complex wat in zijn tijd 1^e tot de 6^e eeuw een grote Romeinse vestiging annex wooncomplex moet zijn

geweest. We maken een rondwandeling aan de binnenzijde van de muren, zoveel mogelijk door de schaduw. Het is verschrikkelijk heet en benauwd.

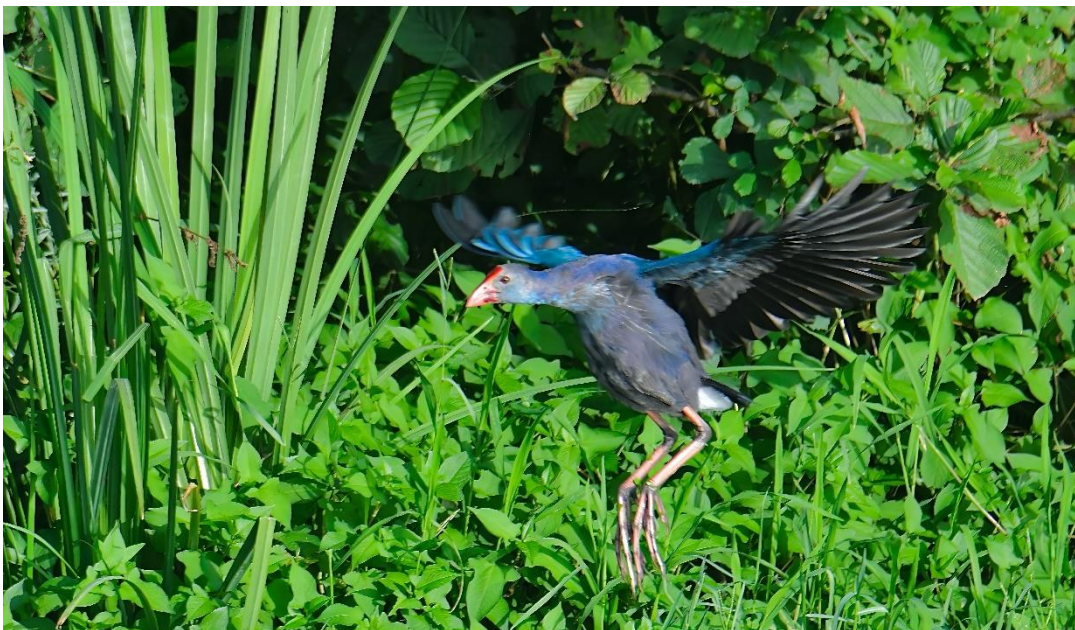
Het Gonio-Apsarus fort (Lengte 222 meter breedte 195 meter totale oppv. 4,75 hectare) is gelegen op de linker oever van de monding van de Chorokh rivier 12 km ten zuiden van Batumi. De hoogte van de muren is 5 meter. Momenteel zijn er nog 16 torens, oorspronkelijk waren er 22.

Dit is de regio waar de magnifieke Colchische cultuur en de eerste Georgische staats identiteit ontstond.

Ondertussen is het 17.00 uur geworden en gaan we weer terug naar onze favoriete plaats de Chorocho monding ten zuiden van Batumi.

Net voor de startbaan zien we 3 paapjes op het hek zitten. Een van de vele loslopende honden lag hier op het pad met 7 jonge pups. Men probeert hier het loslopende honden probleem op te lossen door mensen te vragen een hond te adopteren. Wanneer er geld gestort wordt dan worden de reuen gecastreerd en van een oor label voorzien. De teef op het pad heeft kennelijk aangepapt met een ongeoormerkte hond.

Grijskop purperkoet

Foto: Peter van den Dries

Bij het eerste poeltje, geheel met kroos begroeid, zien we weer de porselein hoentjes. Nu wat meer schuw dan de voorgaande keren, waarschijnlijk omdat er veel vissers aan het poeltje hun geluk aan het beproeven zijn. We lopen nog wat verder tot op een plaats waar Leo heel kort en purperkoet had gezien een paar dagen terug. Geluk vandaag, eerst zien we hem door het riet lopen, slecht te zien. Dan plotseling vliegt hij uit het riet op en gaat vlak voor ons zitten eten; hij pakt met zijn poot een soort zegge vast en eet daarna van de zaadaar. Als afsluiting laat hij ons nog een staaltje klauterkunst door het riet zien.

Het is druk met vissers vandaag bij de riviermonding, hierdoor weinig vogels, een paar bosruiters en enkele overlopers.

Moe en flink bezweet terug door het chaotische Batumi verkeer naar ons guesthouse waar een koud bier er voortreffelijk in gaat.

Ben

Zondag 18 september

Mtirala Nationaal Park

Omdat het zondag is mogen we uitslapen. Om 8.00 uur ontbijt.

Vandaag gaan we naar Mtirala Nationaal Park. Het ligt in de bergen ten noordwesten van Batumi. We volgen de weg door het dal langs de Chakvistkali rivier. Bij het administratiegebouw maken we onze eerste stop. We willen vandaag de waterspreeuw zien. Een pad langs het gebouw leidt naar de rivier. We speuren de rotsen af en warempel we zien hem! Ons van geen kwaad bewust gaan we op een picknicktafel zitten om hem rustig te bekijken! Plotseling staat er een

parkwachter achter ons die ons verontwaardigd wegstuurt. Hoe halen we het in ons hoofd om met ons achterste op een tafel te gaan zitten!

Een stuk verderop maken we een tweede stop. Hier geen waterspreeuw maar wel heel mooi een grote gele kwikstaart. Ook zien we een jonge hazelworm en een hagedis met een helderblauwe staart.

Bij een hotel langs de weg genieten we van koffie met gebak. Als we verder rijden komen we bij een resort waar allerlei activiteiten georganiseerd worden. Je kunt er onder andere met quads de berg op. Wij parkeren de auto en volgen lopend de weg bergopwaarts. Het is heet en de weg is steil! Na een aantal bochten houden we het op een hoogte van ongeveer 300 m voor gezien. De top van deze berg ligt op 1228 m. Als we in de berm zitten uit te hijgen komen enkele quads met veel lawaai de berg af.

Op de terugweg stoppen we om 13.30 uur bij Hotel Riverland.

Via gangetjes en trappen belanden we op een overdekt terras aan de rivieroever. Aan de overkant ontdekken we op de rotsen weer een waterspreeuw.

Grote gele kwikstaart

Waterspreeuw

We zijn hongerig en bestellen 3 salades, friet, een pizza, varkensbarbecue, kip in saus en een hele gekookte kip. We eten er goed van, maar het is toch weer te veel. De katten en de hond die hier rondlopen zijn blij met de resten. Het lijkt wel of ze dagen niet gegeten hebben.

Als we om 16.15 uur thuiskomen is een verkwikkende douche welkom en de airco op de kamer bewijst ook goede diensten.

We sluiten de dag af met een eenvoudige maaltijd in het ondergrondse restaurant Chveni Marani dat gelegen is onder de supermarkt waar we dagelijks onze boodschappen doen.

Leo van Zeeland

Maandag 19 September

Sakhalvasho

Vanmorgen weer vroeg vertrokken 7.00 uur. Opgestaan 06.30 uur. Na het ontbijt bij flinke regen, toch naar telpost 1 (Sakhalvasho), eenmaal boven nog even de hevigste bui afgewacht. Het bleef miezeren, rond 13.00 uur leek het iets open te trekken. Tot dan 1 bruine kiek, een wiewaal, wat pijlstormvogels ver op zee (alleen met telescoop te zien) en wat vinkjes en tijtjaffen. We kunnen er wel droog zitten en de temperatuur blijft rond de 20 graden. Op het moment dat ik wilde zeggen dat het wel erg rustig was landt er een tapuit recht voor ons op het hek. De opklaringen zorgen voor enige activiteit, er worden scharrelaars gezien, even een troep bijeneters en zwaluwen, meest boerenzwaluwen. Een wespindief komt vol in beeld prachtig langs vliegen.

Verder bleef het erg rustig, het weer werd ook niet echt beter, (bewolkt) geen echte opklaringen. Rond 13.30 uur wel wat meer licht en meteen enkele zwarte wouwen op de thermiek. Op zee zagen de telescopen nog een groepje kleinste jagers en wat oeverzwaluwen. Toen betrok het weer en was er overleg om ergens te gaan dineren. Nog even wachten toch maar. En toen kwam het echt los, even enige paniek onder de tellers omdat de zwarte wouwen over het hele front tegelijk, breed, hoog en laag begonnen te trekken, weer duizenden, enkele voor ons nieuwe soorten lieten zich ook goed zien, roodpootvalk, aasgier en visarend. De lucht bleef gevuld met nieuwe groepen zwarte wouwen en ook veel wespindieven. Een groep van wel duizend bijeneters komt voorbij gevlogen gevolgd door een constante stroom van zwaluwen. Ook enkele alpengierzwaluwen lieten zich goed zien. Al met al werden er ook meer dan 25 scharrelaars gezien. Kortom een nieuwe succesvolle bird watching day, enigszins onverwacht door het mindere weer maar dat bleek de vogels veel minder te storen dan we hadden verwacht. Ondanks de grote stroom trekkende vogels moeten we om 16.00 uur "huiswaarts" om ons voor te bereiden op de echte thuisreis morgen, auto uitladen laten wassen en te tanken. Vanavond gaan we naar het "kasteel" restaurant aan het plein van Khelvachauri hier lekker gegeten in de tuin van het restaurant. Daarna terug naar ons pension koffers klaarmaken voor vertrek.

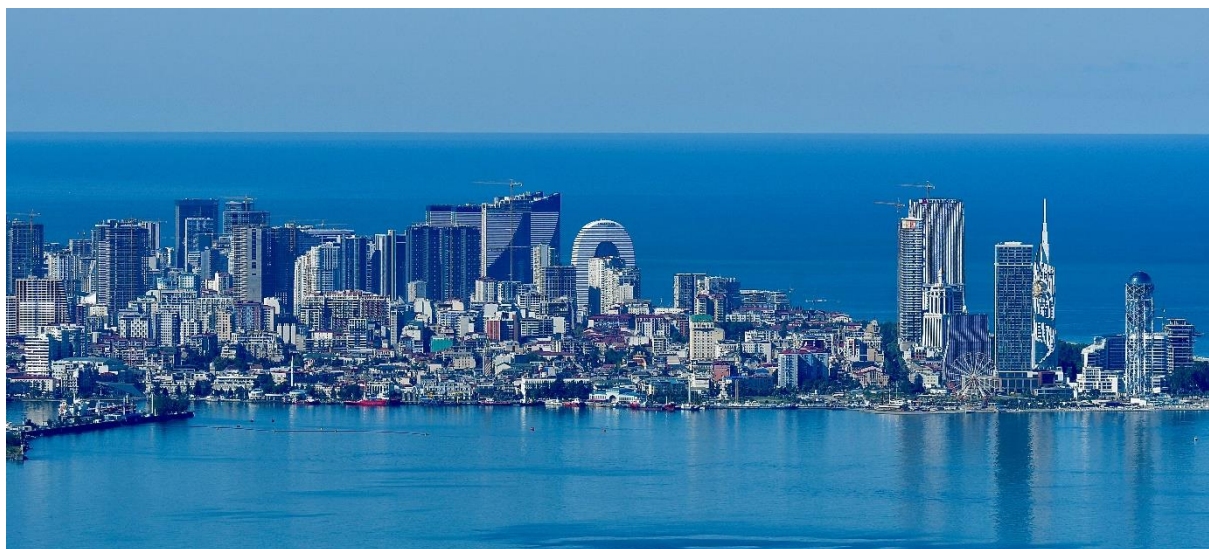
Morgenvroeg 7.30 uur de auto inleveren bij Batumi Airport!.

Jan

Onder de omheining van de telpost vonden we deze kleine orchideeën.

Rode schroeforchis *Spiranthes amoena* (of *Spiranthes sinensis* var. *amoena*) Dit orchideetje komt voor in Azië tussen het Oeralgebergte en Japan. Daarnaast zijn er enkele groeiplaatsen in de Karpaten. In de jaren tachtig bleek deze soort te groeien in de Botanische Tuin van Batumi. De soort is daar niet uitgepoot, maar vermoedelijk 'meegelift' met bomen uit Oost-Azië die in het arboretum werden geplant. Hierover is in 2004 gepubliceerd in het *Journal Europäischer Orchideen* (jaargang 36, nummer 3).

Batumi gezien vanaf de telpost 1 Sakhalvasho

			10-sep	11-sep	12-sep	13-sep	14-sep	15-sep	16-sep	17-sep	18-sep	19-sep
111	Schreeuarend	<i>Aquila pomarina</i>						??				
126	Slangarend	<i>Circus gallicus</i>	154	A				B				
105	Sperwer	<i>Accipiter nisus</i>	134	A	D	C	A	A	D	B		C
500	Spreeuw	<i>Sturnus vulgaris</i>	484						C			
460	Staartmees	<i>Aegithalos caudatus</i>	468			B						
177	Steltkluut	<i>Himantopus himantopus</i>	196	B			C	B				
107	Buizerd	<i>Buteo buteo</i>	138	A	B				B			
125	Steppenkiekendief	<i>Circus macrourus</i>	128						B			
378	Tapuit	<i>Oenanthe oenanthe</i>	397									A
201	Temmincks strandloper	<i>Calidris temminckii</i>					A					
443	Tjiftjaf	<i>Phylloscopus collybita</i>	450		A							
136	Torenvalk	<i>Falco tinnunculus</i>	156				A					
223	Tureluur	<i>Tringa totanus</i>	240			A	A					
471	Turkse boomklever	<i>Sitta krueperi</i>	470	A								
427	Vale spotvogel	<i>Hippolais pallida</i>	432					B	A			
507	Vink	<i>Fringilla coelebs</i>	504	B		C	A		B	C	A	C
127	Visarend	<i>Pandion haliaetus</i>	155									B
160	Waterhoen	<i>Gallinula chloropus</i>	186	B		B	A	A		B		
155	Waterral	<i>Rallus aquaticus</i>	186				A					
212	Watersnip	<i>Gallinago gallinago</i>	252	A				B	A	A	A	
372	Waterspreeuw	<i>Cinclus cinclus</i>	378								A	
100	Wespendief	<i>Pernis apivorus</i>	138	H	H				I	D		D
101	Wespendief Aziatische	<i>Pernis ptilorhynchus</i>	138						A			
478	Wielewaal	<i>Oriolus oriolus</i>	486					A				
224	Witgatje	<i>Tringa ochropus</i>	244				A					
73	Witooegeend	<i>Aythya nyroca</i>						B				
370	Witte kwikstaart	<i>Motacilla alba</i>	372	E	C	E	D	E	C	D	D	E
28	Woudaapje (Wouwaap)	<i>Ixobrychus minutus</i>	62			A						
189	Zilverplevier	<i>Pluvialis squatarola</i>						A				
288	Tortelduif	<i>Streptopelia turtur</i>	306					B	A			
37	Zwarte ooievaar	<i>Ciconia nigra</i>	70	A					B			B
388	Zwarte roodstaart	<i>Phoenicurus ochruros</i>	390		A							
103	Zwarte wouw	<i>Milvus migrans</i>	122	J	J	F	E	D	J	J		J
433	Zwartkop	<i>Sylvia atricapilla</i>	442					A	A			

Legenda

10-sep	In de voormiddag naar telpost 1, Sakhalvasho in de namiddag naar de botanische tuin daarn naar de rivier de Chorochi bij de bruggen.
11-sep	In de voormiddag naar telpost 2, Shuamta. In de namiddag naar de riviermonding van de Chorochi
12-sep	Omgeving Poti en Nationaal Park Kolheti
13-sep	Machakhela Nationaal park op de terugweg naar de riviermonding van de Chorochi
14-sep	Kobuleti-natuurreservaat
15-sep	Telpost 2 Shuamta in de namiddag naar de riviermonding van de Chorochi. (Zuid zijde)
16-sep	Kobuleti NP, telpost 2 Shuamta
17-sep	Batumi stad en Chorochi monding ten zuiden van Batumi.
18-sep	Mtiral National Park
19-sep	Telpost 1 (Sakhalvasho),

AANTALLEN

A 1-3	G 251-500
B 3-10	H 501-1000
C 11-25	I 1001-2500
D 26-50	J 2501-5000
E 51-100	K >5000
F 101-250	